

Granskning av god ekonomisk hushållning 2024-12-31

Region Västmanland

Revisionsrapport
Mars 2025

*Henrik Fagerlind
Sofie Plomér Sundqvist*

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska regional verksamhet kännetecknas av god ekonomisk hushållning. En del i den ekonomiska förvaltningen är att fullmäktige ska besluta om verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning. Dessa mål ska sedan följas upp i såväl delårsrapport som årsredovisning. Årsredovisningen ska även innehålla en utredning och redovisning av följsamhet till det lagstadgade balanskravet.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i delårsrapport respektive årsredovisning är förenligt med beslutade mål inom området. Uppdraget ingår som en obligatorisk del i årets revisionsplan. Regionstyrelsen är ansvarig för upprättandet av delårsrapport och årsredovisning.

Resultat från granskningen utgör även underlag för revisorernas uttalande i revisionsberättelsen.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att ge regionens revisorer ett underlag för sin skriftliga bedömning, vilken skall biläggas årsredovisning i samband med fullmäktiges behandling av rapporten. Följande övergripande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Är resultat i årsredovisning förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?
2. Är redovisat resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet?

Revisionskriterier

Revisionskriterier i granskningen utgörs av kommunallagen 11:1, 11:20, lag om kommunal bokföring och redovisning 11:8, 11:10 samt rådet för kommunal redovisnings rekommendation 15 Förvaltningsberättelse.

Avgränsning

Granskningen avser årsredovisning som upprättats för år 2024. Övrig avgränsning, se avsnitt "Syfte och revisionsfrågor".

Metod

Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevant dokumentation. Granskningsresultatet bedöms med hjälp av signalsystem: grön (uppfyllt), gult (delvis) och röd (ej uppfyllt). Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomidirektör.

Om årsredovisning 2024

lakttagelser

- Granskningen avser årsredovisning som upprättats för år 2024 och som behandlats av regionstyrelsen 2025-04-08. Styrelsen har därmed överlämnat årsredovisningen till fullmäktige och revisorer inom föreskriven tid enligt kommunallagen (senast 15 april).
- Årsredovisningen ska innehålla upplysningar om förhållande som är viktiga för regionens verksamhet, resultat och ekonomiska ställning. Granskning av årsredovisning 2024 visar följande:
 - Den innehåller en driftredovisning. Av denna framgår att styrelse och nämnder sammantaget inte bedrivit verksamheten inom tilldelad driftbudgetram. Underskotten är framför allt hänförliga till hälso- och sjukvårdsnämnden (-997 mnkr).
 - Den innehåller en investeringsredovisning. Av denna framgår att regionens totala investeringar för 2024 uppgår till 1 211 mnkr vilket avviker mot budgeten på 1 665 mnkr.
 - Den innehåller redovisning av ett antal finansiella nyckeltal, däribland soliditet. Soliditet ger en indikation om regionens finansiella stabilitet. Av flerårsöversikten framgår att soliditeten fluktuerat över tid, från 44 procent år 2020 till 35 procent år 2024. Soliditet (inklusive totala pensionsförpliktelser) uppgår till 11 procent år 2024.
 - Den innehåller upplysningar avseende väsentliga personalförhållanden. Av redovisningen framgår att den totala sjukfrånvaron bland anställda uppgått till 7,4 procent under året. Här lämnas även information om hur sjukfrånvaron förändrats jämfört med föregående år.
 - Av redovisningen framkommer att antalet timmar med inhyrd personal har minskat sedan föregående år, från 417 000 timmar till 237 500 timmar. Arbetad tid utförd av inhyrd bemanning minskar med 43 procent under året, motsvarande 104 årsarbetare och 192 mnkr jämfört med föregående år.

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

lakttagelser

- Regionfullmäktige beslutade 2023-06-13 § 78 om Regionplan och budget 2024-2026. I planen anges fyra generella och övergripande målområden för regionens verksamheter och ekonomi; Nöjda och trygga invånare, Effektiva och ändamålsenliga tjänster av god kvalitet, Engagerade medarbetare med rätt kompetens samt Ekonomi i balans. I planen finns även två finansiella mål inom målområdet "Ekonomi i balans" som berör regionens ekonomiska resultat och finansiella ställning. Därtill finns 28 beslutade fullmäktigeuppdrag.
- I regionplanen finns det 13 mål inom 9 olika verksamhetsområden som knyter an till de regionövergripande målområdena med tillhörande indikatorer. Dessa redovisas i årsredovisningen tillsammans med en bedömning av utvecklingen under året. Av 13 mål har utvecklingen för fyra varit positiv, för fyra oförändrad och för fyra negativ. Ett mål har inte kunnat bedömas då det är nytt för 2024. Målen kopplat till regionens ekonomi utvecklas båda negativt under året. Se sida 5-6 för en redogörelse av regionstyrelsens bedömning av fullmäktigemålen. I årsredovisningen anges vidare att 27 av 28 fullmäktigeuppdrag genomförts enligt plan. Ett uppdrag har delvis genomförts enligt plan.
- Årsredovisningen innehåller ett avsnitt om god ekonomisk hushållning. I avsnittet redovisas den sammantagna bedömningen av god ekonomisk hushållning för 2024. Vi noterar att uppföljningen av regionens verksamheter och dess mål finns beskriven under andra avsnitt kopplat till respektive ansvarsområden samt i en inledande sammanfattning av måluppfyllelsen. Vi noterar även att avsnittets rubrik avviker mot rådet för kommunal redovisnings rekommendation.
- I avsnittet anges att den långsiktiga finansiella målsättningen för regionen är, utifrån riktlinjen för god ekonomisk hushållning, att ha ett balanskravsresultat som över en konjunkturcykel motsvarar 2 procent av skatter och generella statsbidrag. Det negativa ekonomiska resultatet i bokslutet för 2024 bedöms inte vara förenligt med målsättningen. Regionen redovisar ett resultat per helår om -552 mnkr, mot budgeterat resultat på -53 mnkr. Underskottet härleds bland annat till den tidigare höga inflationen som medför kraftigt höjda pensionskostnader, högre kostnader samt minskade intäkter på grund av lägre riktade statsbidrag. Nettokostnadsökningen uppgår till 5,1 procent.
- Den sammantagna bedömningen är att regionen under 2024 endast delvis uppfyller kraven på god ekonomisk hushållning. Förbättring krävs inom flera delar. Både kostnadsnivån och kostnadsutvecklingstakten behöver sänkas kraftigt för att klara framtida utmaningar om inte intäktsökning ska övervägas.

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

Ansvarsområde och mål 2024	Regionstyrelsens bedömning av utveckling
Hälso- och sjukvård	-
Invånarna är nöjda och trygga	Utvecklingen bedöms som positiv.
Tjänsterna håller god kvalitet	Utvecklingen bedöms som positiv.
Tandvård	-
Invånarna är nöjda och trygga	Nytt mål. Saknar utfall.
Tjänsterna håller god kvalitet	Utvecklingen bedöms som positiv.
Folkhälsa	-
Invånarnas hälsoläge är gott	Utvecklingen bedöms som oförändrad.
Kollektivtrafik	-
Invånarna är nöjda och trygga	Utvecklingen bedöms som positiv.
Tjänsterna håller god kvalitet	Utvecklingen bedöms som oförändrad.
Regional utveckling och tillväxt	-
Länet utvecklas positivt	Utvecklingen bedöms som negativ.

Granskningsresultat: God ekonomisk hushållning

Ansvarsområde och mål 2024	Regionstyrelsens bedömning av utveckling
Hållbarhet	-
Tjänsterna håller god kvalitet och är hållbara	Utvecklingen bedöms som oförändrad.
Forskning, innovation, utbildning	-
Tjänsterna/regionens forskning håller god kvalitet	Utvecklingen bedöms som negativ.
Personal- och arbetsgivarpolitik	-
Medarbetare stannar och utvecklas i Region Västmanland	Utvecklingen bedöms som oförändrad.
Ekonomi	-
Regionen ska uppnå fastställt ekonomiskt resultat	Utvecklingen bedöms som negativ.
Regionens finansiella ställning ska vara god	Utvecklingen bedöms som negativ.

Granskningsresultat: Balanskravet

lakttagelser

- I årsredovisningen finns ett särskilt avsnitt om balanskravsresultatet.
- Balanskravsresultatet uppgår för år 2024 till -552 mnkr.
- Regionen löser upp 552 mnkr från tidigare avsättningar för att hantera underskottet.
- Föregående års underskott har även återställts via upplösning av tidigare avsättningar. Inga underskott finns således att återställa från tidigare år.
- Av årsredovisningen framgår att 1 824 mnkr återstår från tidigare avsättningar för att möta tillfälliga framtida intäktsminskningar eller kostnadsökningar.

Samlad bedömning

Revisionsfråga	Bedömning
1. Revisionsfråga 1 Är resultat i årsredovisning förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?	Se bedömning för a) och b)
a) Finansiella mål	Nej, ej uppfyllt
b) Verksamhetsmål	Delvis uppfyllt
2. Revisionsfråga 2 Är redovisat resultat i årsredovisning förenligt med balanskravet? <ul style="list-style-type: none">Följsamhet till balanskravet	Nej, ej uppfyllt

Rekommendation

För att utveckla granskningsområdet lämnas följande rekommendation:

- Säkerställ att förvaltningsberättelsen upprättas i enlighet med rådet för kommunal redovisnings rekommendation 15.

2025-04-04

Henrik Fagerlind

Uppdragsledare

Sofie Plomér Sundqvist

Projektledare

pwc.se

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Västmanland enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan daterad till 2024-09-26. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.